

13/05/24(M)

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	0	4	4
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	2
---	---	---	---

B.Ed. (General) 2nd Semester

(2054)

**CURRICULUM AND UNDERSTANDING THE
DISCIPLINES (In all Mediums)**

(Same for USOL Candidates of 2nd Sem.)

Paper : F-2.4

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— Attempt **FIVE** questions in all by selecting **ONE** question from each unit and Question 9 from Unit V shall be compulsory.

UNIT-I

1. Give the concept of curriculum and explain the principles of curriculum construction. 8
2. Describe the differences between Core curriculum and Hidden curriculum. 8

UNIT-II

3. Describe the features of subject-centered approach to curriculum development. Also, tell its merits and limitations. 8
4. Throw light on the salient features of National Curriculum Framework- 2005. 8

UNIT-III

5. Explain meaning and types of academic disciplines. 8
6. Explain how interdisciplinary approach to education affects school subjects. 8

UNIT-IV

7. Explain how various subjects can be correlated and tell their significance. 8
8. Explain how political, social and intellectual contexts bring changes in school subjects. 8

UNIT-V

9. Write short notes on the following :
 - (i) Importance of curriculum
 - (ii) Role of teacher in curriculum development
 - (iii) Importance of languages as a discipline
 - (iv) Historical perspective of Mathematics. 4×2=8

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- सभी में से पाँच प्रश्न करें, साथ ही प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करें और यूनिट-V में प्रश्न नं. 9 अनिवार्य होगा।

यूनिट-I

1. पाठ्यचर्या की अवधारणा दीजिए तथा पाठ्यचर्या निर्माण के सिद्धांतों की व्याख्या कीजिए। 8
2. कोर पाठ्यक्रम और छिपे हुए पाठ्यक्रम के बीच अंतर का वर्णन करें। 8

यूनिट-II

3. पाठ्यचर्या विकास के लिए विषय-केंद्रित दृष्टिकोण की विशेषताओं का वर्णन करें। साथ ही इसकी चुंबियाँ और सीमाएँ भी बताएं। 8

4. राष्ट्रीय पाठ्यचर्या फ्रेमवर्क 2005 की प्रमुख विशेषताओं पर प्रभाव डालिए। 8

यूनिट-III

5. शैक्षणिक विषयों के प्रयोजन एवं प्रकार स्पष्ट करें। 8
6. बताएं कि शिक्षा का अंतर्विषय दृष्टिकोण स्कूल के विषयों को कैसे प्रभावित करता है ? 8

यूनिट-IV

7. बताएं कि विभिन्न विषयों को किस प्रकार सहसंबंधित किया जा सकता है ? और उनका महत्व बताएं। 8
8. बताएं कि कैसे राजनीतिक, सामाजिक और बौद्धिक संदर्भ स्कूली विषयों में बदलाव लाते हैं ? 8

यूनिट-V

9. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखें :
 - (i) पाठ्यक्रम का महत्व
 - (ii) पाठ्यक्रम विकास में शिक्षक की भूमिका
 - (iii) एक अनुशासन के रूप में भाषाओं का महत्व
 - (iv) गणित का ऐतिहासिक दृष्टिकोण। 4×2=8

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :- सਾਰियाँ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਯੂਨਿਟ-V ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 9 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 8
2. ਕੋਰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਲੁਕੇਵੇਂ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਨਾ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਹੁੰਚ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵੀ ਦੱਸੋ। 8
4. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਫਰੇਮਵਰਕ-2005 ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਓ। 8

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 8
6. ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕੂਲੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। 8

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 8
8. ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਕੂਲੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। 8

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ
 - (ii) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
 - (iii) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਜੋਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
 - (iv) ਗਣਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ। 4×2=8